

Gazeta Olsztyńska.

GAZETA OLSZTYŃSKA

z dodatkami »GOSK NIEDZIELNY« i »GOSPODARZ« wychodzi trzy razy tygodniowo i to na wtorek, czwartek i sobotę. — Kosztuje kwartalnie w drukarni 80 fen., na pocztach 1 markę, z odnośnikiem do domu przez listowego 1 mr. 24 fen.

Ojców mowy, ojców wiary
Brońmy zgodnie: młody, stary.

OGŁOSZENIA

przyjmują się po 15 fen., reklamy po 20 od wiersza, korpusowego. W razie konkursu i wyskarżenia należy do wszelkie rabaty upadają. Listy adresować: »Gazeta Olsztyńska« Allenstein Ostpr., ulica Dolno-Kościelna (Unterklohenstrasse) 12.

Dziś: Alfonsa.
Jutro: Wolfganga.
Pojutrze: Wszystkich Świętych.

Niech będzie pochwalony Jezus Chrystus!

Dziś: wsch sło. 6 53 zach 4 33
Jutro: » 6 55 » 4 31
Pojutrze: » 6 57 » 4 30

Nowy kodeks karny.

Od dawna domagano się w Niemczech zmian różnych przepisów obowiązującego obecnie kodeksu karnego, jako nieodpowiadających dzisiejszemu poczuciu prawa. Żądania te skłoniły nareszcie rząd Rzeszy do zbadania sprawy i wyznaczona w tym celu »komisya prawa karnego« zajmuje się od dłuższego czasu sporządzeniem nowego kodeksu karnego.

Komisya ta po długiej i mozolnej pracy spełniła nareszcie w głównej części swe zadanie i niebawem ogłosi projekt nowej ustawy. W fachowej »Deutsche Juristen-Zeitung« wymienia jeden z członków wspomnianej komisji, wyższy radca sądu krajowego Karol Meyer z Monachium, szereg ciekawych szczegółów nowego projektu, który, jak wyraźnie zaznacza, nie jest projektem rządu i ma być tylko poddany ocenie publicznej.

Zmiany obecnych przepisów odpowiadają w znacznej mierze w nowym projekcie wymaganiom czasu i opinii publicznej.

Projekt pogłębia różnicę pomiędzy karą więzienną a domem karnym przez umieszczenie przepisów o wykonaniu tych kar, reformuje kary pieniężne, mianowicie zwalając na terminy dalsze spłacania kary, spłacanie ratami i odsługiwanie przez wolną pracę, rozszerza udzielanie nagany na osoby dorosłe i zaprowadza umieszczenie w domach pracy, zakaz chodzenia do gościńców, umieszczanie w zakładach leczniczych dla pijaków i pieczę sądową dla osób chorych na umyśle, niebezpiecznych dla ogółu.

Do tego proponuje zaprowadzenie skazania sądowego pod pewnymi warunkami i sądowej rehabilitacji przez wrócenie obywatelskich praw honorowych i skreślenie dawniejszych kar w rejestrach karnych. — Osobne rozdziały opiewają o zawińnięciach osobistych i o wymiarze kar, oraz uwzględniają powtarzanie się tych samych przewinien. Inne przepisy dotyczą traktowania osób niepoctych.

Zasadnicza zmiana ma nastąpić co do sądów młodzieży, mianowicie przez posunięcie wieku, od którego młodzież może być karana do skończonego roku 14 życia.

Co do stwierdzania faktów w procesie projekt zawiera znacznie łagodniejsze przepisy. W wielu wypadkach wyznacza obok kary więziennej także areszt lub karę pieniężną i dopuszcza mianowicie w przewinieniach politycznych obok więzienia także areszt.

Projekt jest wyrazem większego zaufania do sędziego, daje mu więcej wolności i umożliwia znacznie większą indywidualizację każdego przypadku. W drobniejszych sprawach ma sędzia odtąd mieć nieograniczone prawo złagodzenia kary i nawet prawo zupełnego zwalniania od kary w przypadkach wyraźnie oznaczonych.

Zasadniczo przepisuje nowy projekt policzenie w całej pełni czasu, spędzonego w areszcie śledczym. Dla ochrony robotników w fabrykach i zakładach, w których praca zagraża życiu, mają być przepisy karne

przeciw usuwaniu lub nieurządzaniu środków ochronnych.

Ostrzejsze kary mają być wyznaczone dla pijaków (zakaz gościńców, umieszczenie w zakładach leczniczych, większa odpowiedzialność za przewinienia popełnione w stanie nietrzeźwym itp.)

Pojęcie »biedy« ma być rozszerzone, mianowicie uwolnienie od kary zebrzących z bieda.

Najbliższe przypadki tak zwanej drobnej kryminalistyki i w dziedzinie oszukaństwa, mianowicie umykanie z zapłatą spożywanych potraw i napojów, jazdy kolejowej bez opłaty itp., mają także łagodniej być sądzone.

Nadzór policyjny ma być zniesionym. W pewnych warunkach ma sąd mieć prawo ograniczenia miejsc pobytu.

Z innych przepisów zasługują na uwagę pojęcie »grubej swawoli« (grober Unfug) który zostanie zniesiony. W celu ochrony prasy w sprawach podburzania ludności, dla skazania oskarżonego musi się stwierdzić, że działał »przeciw lepszemu«, która wyklucza w danym razie zamiar podburzania.

Wreszcie zaznaczyć trzeba, że w nowym projekcie pominięto zupełnie oślawiony paragraf ambony.

Z nowych ważnych ustaw,

uchwalonych w ubiegłej sesji parlamentu niemieckiego, jeszcze kilka nie mają dotąd mocy obowiązującej, a mianowicie: nowela do ustawy procederowej, ustawa o prywatnych kontraktach przy zabezpieczeniach i ustawa przeciw zarzom u bydła.

Pierwsza, nowela do ustawy procederowej, zacznie obowiązywać dnia 1 stycznia r. 1910, z wyjątkiem dwóch przepisów, dotyczących robotnic, zatrudnionych w koksowniach i do transportu materiałów budowlanych, które to przepisy zastosowane zostaną dopiero od 1 kwietnia 1912 roku. Pracodawcy powinni zatem i zawczasu dokładnie się poinformować co do treści wymienionej noweli. Chodzi w niej, jak wiadomo, głównie o zatrudnianie robotnic. A zatem powinny przede wszystkim te gąłęzie przemysłu sprawą tą się zainteresować, w których robotnice w większej liczbie są zatrudnione.

Dalej zacznie obowiązywać od 1 stycznia roku 1910 wielka ustawa o prywatnych kontraktach przy ubezpieczeniach. Ustawa ta, zawiera, jak swego czasu donosiliśmy, cały szereg ułatwień dla tych, którzy się w jakim bądź kierunku prywatnie ubezpieczają. Koła zatem, zainteresowane przy ubezpieczeniach mają wszelki powód do dokładnego obeznania się z przepisami nowej ustawy.

W końcu jeszcze nie obowiązuje z ważniejszych ustaw ubiegłej sesji ustawa, skierowana przeciw szerszeniu się zaraz u bydła. Według uchwały parlamentu odnośny termin ma być oznaczony rozporządzeniem cesarskim. Ponieważ wykonanie tej ustawy, której przepisy we wielu stosunkach znaczne spowodują zmiany, wymaga najróż-

niejszych przygotowań, przeto chwilowo nie można ani w przybliżeniu oznaczyć, czasu wejścia w życie ustawy.

Co tam słyhać w świecie?

— Niemcy. Strejk w kopalniach kruszczy w obwodzie przemysłowym Mansfeld przybiera coraz większe rozmiary. Właściciele kopalń sprowadzili łamistrejkw, co ogromnie oburzyło strejkujących, którzy chcieli zmusić łamistrejkw do porzucenia pracy. Wskutek tego sprowadzono wojsko z armatami (!). Żołnierzy umieszczono po kopalniach i dano im po 40 ostrych naboii. Oprócz tego zaboczono karabiny maszynowe w oczekiwaniu niby napaści ze strony strejkujących. Tak to rząd strzeże własności kapitalistów. Czemu też nie stanie w obronie praw robotników? Strejk ów powstał z winy zarządu kopalń, który miał zabronić robotnikom łączenia się w organizacje. Liczba strejkujących robotników już 10,000 przekroczyła.

— Germanizacya to protestantyzacya. Znana to rzecz, że cała antypolska polityka, że cała germanizacya zmierza do protestantyzowania dzielnic polskich — Wypierają się tego Niemcy ze względu na centrum, ale od czasu do czasu wychodzą na jaw protestanckie dążności. — Swiezo w »Ostsee Ztg.« pisze wyraźnie prof. Biener z Giessen, co następuje: »Nie trzeba zapominać, że z procesem germanizacyjnym połączoną jest równocześnie protestantyzacya, a to mianowicie wielkiej jest wagi w dzielnicach polskich i cennym nader krokiem na polu postępu kultury. Mało jest dziedzin w którychby prawdziwy liberalizm miał taki powód stanąć po stronie rządu, jak właśnie w dziedzinie polityki osadniczej. Pewne wątpliwości prawne, krórey mogły temu w drodze stanąć, należy tem więcej usunąć, ponieważ chodzi o walkę, która prawdopodobnie większe wykaże rezultaty, aniżeli ów tak zwany »kulturkampf« w latach siedmdziesiątych.«

— Rada związkowa Rzeszy niemieckiej uchwaliła na ostatnim posiedzeniu przedłożenie na początku nowej sesji parlamentowej projektów noweli do kodeksu karnego, ustawy o zmianach w ustroju sądownictwa, regulaminu procesów karnych oraz do tychże projektów należącej ustawy wykonawczej, dalej projekty ustawy, dotyczącej odpowiedzialności Rzeszy za swych urzędników — bez zmiany. Projekty te były już wniesione do parlamentu i w pierwszym czytaniu omawiane, poczem je odesłano do zbadania w komisji; wskutek zamknięcia ubiegłej sesji musi parlament teraz od nowa rozpocząć odnośne obrady.

— Parlament niemiecki zwołany zostanie według półrządowych doniesień w końcu listopada rb. Dzień pierwszego posiedzenia, które odbędzie się prawdopodobnie w czasie od 23 do 28 listopada uchwalony zostanie w początku przyszłego miesiąca i zależy od postępu prac przy stawianiu etatu Rzeszy na rok 1910. Etat sam w tych dniach został wykończony i część

Za owczą wełnę płacą przy wymianie na towary najwyższe ceny dzienne

Bracia Simonson

właśc. Louis Lewald.

2 uczni

w naukę kowalstwa mogą się
każdego czasu zgłosić.
Szczepański mistrz kowalski,
fabrykant powozów i narzędzi
rolniczych w Olsztynku.

Miechy

do zboża i chmielu

polecają
Bracia Simonson
Rynek 17.

Chałupa

z szopy murowaną i sadem w
kościelnej wsi, stósowna dla
rzemieśnika jest na sprzedaż.
Gdzie? powie eksp. »Gaz. Olszt.«

Potrzebny jest od zaraz lub w
krótkim czasie samodzielny, por-
ządny, energiczny, mówiący po
polsku

werksmistrz do tartaka.

Pierwszeństwo mają tacy, którzy
się na pracy drzewnej znają.
Zgłoszenia z podaniem warun-
ków przy wolnej stancyi i mie-
szkaniu i odpisem świadectw
nadesłać należy do ekspedycji
»Gazety Olsztyńskiej«.

Niedoścignione

w konstrukcji i jakości,
są moje, systemu Singe-
ra (Schwingsch ft, Rungsch ft
i Central Bobbin)

maszyny do szycia

dla użytku domo-
wego i dla rzemieślników.

Maszyny familijne

od 55 m. począwszy.

Długoletnia gwarancya.

Bezpłatna nauka wyszywania

Skład wszelkich przybo-
rów igiel, oleju itp.

Reperacya prędko i tanio.

Splaty dozwolone.

M. Peiser, Olsztyn,
ul. Prosta 5.

Za

stare żelazo
placę teraz 1,70 mr. za
centnar.

F. Brünn,
Olsztyn.

We wielkim wyborze i po tanich cenach
polecamy:

Ubrania męskie, paletoty, jopy,
materye loden i do palefotów.
Rehfeld i Goldschmidt,

Olsztyn, Rynek.

Proszę teraz przybyć i zobaczyć

a zapewne każdego zadziwi, co moja fabryka garderoby teraz
sprzedaje. Kazalem bowiem przez mych dobrze wpracowanych
krawców ze znakomitych materiyi sporządzić:

**Kilka set paletotów i płaszczy do podróży, kilka
set jopów w nowych fasonach z grubą podszewką,
kilka set zakietowych i surdutowych ubrań, spodni
i ubrań dla dzieci również z ciepłą podszewką.**

Jeszcze więcej jednakże zadziwią każdego moje nędzycyżaj

tanie ceny.

A więc: przybyć! — oglądać! — i podziwiać!

Olsztyńska fabryka garderoby, wł. J. Levy.

Rynek 20. Maszyna do przykrawania. Obok p. Struwego.

Na długie wieczory zimowe polecamy następu-
jące ciekawe książki powieściowe:

Bogumił, młody pustelnik	30 f.n.
Zycie świętej Genowefy	30 fen.
Bolesław, czyli dalszy ciąg życia Genowefy	30 f.n.
Wierność i litość powieść moralna dla katolików	50 fen.
Moje przygody w Ameryce	30 f.n.
Waldomir i przygody z wojny 1660	30 fen.
Koszyczek kwiatów	30 fen.
Wybór p. wieści Ignacego Krasickiego	30 fen.
Słowik i kierz róży	30 fen.
Pocieszny figlarz	30 fen.
Dobry Franus i zły Ketrś	30 fen.
Najlepsze dziedzictwo	30 fen.
Z wojny rosyjsko japońskiej	30 fen.
Gałązka chmielu	30 fen.
Ludwik, mały wychodźca	30 fen.
Trzy Zywoty Świętych	20 fen.

księgarnia „Gazety Olsztyńskiej.“

Moja

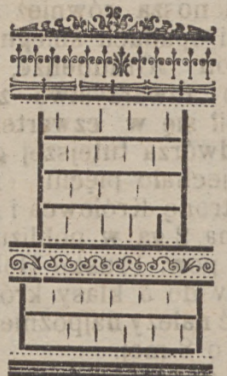
pracownia mebli

znajduje się od 1. października

W ul. Długiej (Langgasse) 6.

A. Kundt.

Fabryka pieców
F. Lehnhardt

Olsztyn,
ulica
Olsztyńska
polecą
wszelkie
gatunki

pieców
kaflowych
po tanich
cenach.

Zarazem zwracam uwagę na
mój bogato zaopatrny skład
doniczek do kwiatów.

Kalendarze

na rok 1910:

Skarb rodziny	1,20 m
Powieściowy	70 fen
Wszehświatowy	70 fen
Poclecha starości	
duży druk	70 fen
Serce Jezusa	60 fen
Maryanski	60 fen
Katolik	50 fen
Regensburger	50 fen

polecą

księg. Gaz. Olsztyńskiej

Dom wysyłkowy
i kredytowy

A. Kundt

w Olsztynie

polecą najtaniej przy jak
najmniejszej wpłacie i

dogodnej odpłacie

meble, obrazy, lustra i
towary wyscielane, na-
krycia na stół i łóżka,
firanki, dywany itd.

Meble me wykonane są
we własnym warsztacie i
udzielam na takowe długą
gwarancję.

Starą oblekę

jako i gotowe spodnie własne
roboty poleca

E. Zbiek, Olsztyn,
ulica Lipszacka 28.